

Felszólítalak tehát berneteket szaktársaim, emeljétek fel ti is velem együtt szavakat, világosítsuk fel a magas kormányt, kiáltsuk oda a társadalomnak, hogy mit kell tudnia az *igazi vendéglősnek*, hogy épen az állam horribilis követeléseit is törleszthesse, meg a nagyközönség kényes igényeit is kielégíthesse, hány féle mesterséget kell elsajátítania, mint p. o. a mészáros, hentes, halász, szakács, cukrász, kertész stb. mesterségeket, hogy nehéz feladatának megfelelhessen, jártasnak kell lennie a bortermelésben, a bor- és sör-kezelésben s mindenekelőtt borismerettel kell birnia; szóval alig van még egy olyan iparág, melynek helyes gyakorlása annyira igényelné másféle iparágaknak az ismerését s közegészségi tekintetből is oly szigorú lelkiismeretességet követelne, mint épen a vendéglős-ipar.

Mi több, mennyi gyakorlat kell a személyzettel való tapintatos bánásmódhoz s milyen önfeláldozás, végtelen türelem és valóságos művészet szükséges a vendégekkel szemben. Nagyon természetes, hogy csak az *igazi vendéglősről* lehet itt szó.

És mégis, — ha akadnak olyanok, a kik a vendéglős-ipar fejlesztését igaz lelkesedésből, hazafiasságból fejleszteni s az egészséges fejlődés útjában álló akadályokat elhárítani akarják, ezen törekvéseikkel örökkön-örökké szemben találják a magas kormány részéről nyilvánuló semmibe vevést. Még jó, ha egyik-másik kérvényünkre elutasító választ kapunk; hiszen a nm. pénzügyminister ur az 1896. évi országos magyar vendéglős-kongresszus részéről több mint egy évvel ezelőtt hozzá intézett kérvényünket többszörös kopogtatás és tudakozódás ellenére máig sem méltatta válaszra.

Csodálkozhatunk-e tehát azon, ha ily ferde viszonyok miatt gyermekeink irtóznak attól, hogy magukat ez iparágnak szenteljék, mely különben is a legfárasztóbb és önfeláldozást követel.

Csodálkozhatunk-e azon, ha leányaink nem akarnak vendéglőshöz férjhez menni, mikor ők jól tudják, hogy ez esetben mily terhes feladat vár rájuk, tudják, hogy ha anyákká lesznek, alig marad idejük, melyet gyermekeiknek szentelhesse és azonfölül még el kellessen tűrniök a társadalom lenézését, még akkor is, ha műveltségben bárki mással egyenrangúak is.

Ezek az állapotok még a *«régi jó időkből»* származnak, mikor hazánkban csak az ugynevezett jóra való korcsmárost ismerték, a kitől nem nem kívántak egyebet, mint, hogy tudjon bort mérni, gulyáshust, halászlét és rostélyost készíteni.

Tekintsük csak a külföldi viszonyokat, különösen nyugot felé.

Ott a jómódu vendéglős a társadalom előkelőségei közé tartozik s ha vannak gyermekei, ezeknek nem kell restelniök származásukat, hanem ellenkezőleg, ezek maguk is örömmel szentelik magukat ezen iparágnak, még pedig akként, hogy előbb pinczér gyanánt bejárják a nagy világot, hogy tapasztalatokat és tudást gyűjthesse maguknak s azt hazatérésük után iparuknak javára fordíthassák.

Leányaik kész örömet mennek férjhez vendéglőshöz, mert egyenrangúknak tudják magukat a társadalom más elemeivel.

Adja Isten, hogy mindezt mi is elérhessük, hogy e tekintetben sem álljunk hátrább a külföldieknél. Hiszen ma már bátran mondhatjuk, hogy szállodáink, vendéglőink nagy része tökéletesen kiállja a versenyt a külföldiéivel. Hanem hogy erkölcsileg is hasonló sikert arathassunk s hogy a külföldi szaktársakéhoz kasonló tekintélyt szerezhessünk, ehhez kitartás, erős akarat és mindenek előlt a szaktársak együttérzése és kölcsönös szeretete szükséges. Azonkívül egyik fő-törekvésünk legyen szakiskolánk szorgos ápolása, mert ez iskola van hivatva a vendéglős-ipar

számára a mai kor követelményeinek megfelelő új nemzedéket nevelni. Hogy megérdemli szakiskolánk a támogatást, és azt, hogy fennállásáért minden igazi vendéglős lelkesedjen, leginkább igazolja az a szép siker, melyet általa már eddig is elértünk, továbbá az a körülmény, hogy szakiskolánk meglátogatásakor minden alkalommal meggyőződünk arról, hogy mily szükséges és mennyire fontos missiót tölt be a vendéglős-tanonczok oktatása által.

Ujult erővel, fokozott lelkesedéssel lépünk az új esztendőbe, hogy szándékainkat megvalósíthassuk, hogy azon nagy horderejű intézményeket, melyeknek létesítésébe már belefogtunk, valóban életbe is léptethessük — ilyenek az országos nyugdíj egyesület, melynek megalakulása már nem messze van, továbbá az elaggott vendéglősök és pinczéréknek szánt menedékház.

Nem különben fontos feladatunkat fogja képezni, mindazon súlyos bajok orvoslásának a kieszközlése, mely bajok mindegyre jobban nyomják iparunkat.

Ha mindezen céljainkat elérhetjük, közös érdekeinket képező terveinket megvalósíthatjuk, utódaink áldani fogják egykor működésünket.

Abban a reményben, hogy nemes munkánkat a Mindenható áldása fogja kísélni s hogy az ő végtelen kegyessége bennünket mindnyájunkat egészséggel, erővel és kitartással fog megáldani, kívánok összes szaktársamnak boldog új évet és jólétet az új esztendőben.

Gundel.

Ipartársulati ügyek.

Jegyzőkönyv, felvétel Budapest, 1897. év november hó 27-én a »Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata« választmányi üléséről. Jelen voltak: Gundel János elnök, Wirth Ferencz alelnök. Hermann Ferencz pénztárnok, Maloschik Antal, Mehringer Rezső, Tóth József, Fürst Tivadar, Kern Ferencz, Petanovits József, Kommer Ferencz választmányi tagok, ifj. Ács Károly ügyész és Poppel Miklós titkár.

Igazoltan hiányzottak: Blaschka István, Koch József, Karikás Mihály, Morbitzer Lőrincz, Müller Antal, Bittner Alajos, Lippert Lajos, Glück Frigyes, Stadler Károly, Schnell József választmányi tagok.

Elnök az ülést megnyitván, jegyzőkönyv hitelesítőül félkéri Kern Ferencz és Fürst Tivadar urakat.

I. Az 1897. évi október hó 18-án tartott választmányi ülés jegyzőkönyve felolvastatván, tudomásul vétetett és hitelesített; nemkülönben hitelesített az 1897. évi október hó 1-én tartott választmányi ülés jegyzőkönyve is.

II. Elnök jelentést tesz a szombathelyi vendéglősök nyilatkozatára vonatkozó válasz, a bécsi konyhaművészeti kiállítás budapesti részének rendezése s az országos nyugdíj-egyesületnek szánt hozzájárulási összeg tárgyában hozott választmányi határozatok végrehajtásáról tudomásul szolgál.

III. A szakiskola tanári karának az óradíjak fel-emelésére vonatkozó köszönet-levele tudomásul szolgál.

IV. Néh. Fritz Henrik leányának köszönet-levele tudomásul szolgál.

V. A segély iránti kérvények mindegyike külön-külön tárgyalatván, özv. Fölsz Ferenczné részére folytatólagosan öt óra terjedőleg 2 frt havi segély, özv. Figyelmesy Ferenczné részére szintén folytatólagosan hat óra 5 frt havi segély, Frank Péter részére 5 óra terjedőleg 2 frt havi segély és Koschatzky Anna részére 10 frt rendkívüli segély engedélyeztetett.

VI. A »Budapesti Pinczéregyesület« karácsonyi gyűjtő-ivére

a rendelkezési alaphól 40 frt engedélyezett szegény gyermekek felruházása céljából.

VII. »A Budapesti Pinczéregyesület« javaslata a jubileum alapítványi segély kiosztása tárgyában

elfogadtatván, 25 frt Birkhoffer Nándornak, 25 frt pedig Marinovits Lászlónak odaitéltetett.

VIII. A »Budapesti Pinczéregyesület« írásbeli megkeresésére

elhatározatott, hogy az ipartársulat bálja, ugymint már évek óta szokásban van, a Pinczéregyesülettel közösen tartassék meg.

Az előmunkálatok megkezdése céljából a tavali rendező bizottság, élén Kommer Ferencz elnök ural, újból megválasztatott.

IX. Hein Lipót választmányi tag szépen megokolt indítványt terjeszt a választmány elé a Budapest-Budafok között létesíteni óhajtott villamos vasut érdekében és javaslatba hozza, hogy ez ügyben az ipartársulat kebeléből küldöttség menesztessék a kereskedelemügyi miniszterhez és kérje annak támogatását.

Ezen indítvány elfogadtatván, a küldöttségbe az elnökön kívül még Hein Lipót, Koch József, Mehringer Rezső, Kern Ferencz, Kommer Ferencz, Brückner József urak jelöltettek.

X. Elnök bejelenti, hogy a pénzügyminiszterhez benyújtott kongresszusi kérvény újból és ismételten sürgettetvén, annak elintézése — az aradi pénzügy-igazgatóság vonatkozó jelentésének beérkezéssel — rövid idő múltán megtörténend.

Örvendetes tudomásul szolgál.

Több tárgy nem lévén napirenden, a választmányi ülés befejeztetett.

Jegyzőkönyv, felvétel Budapest, 1897. december hó 14-én. a »Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata« választmányi üléséről. Jelen voltak: Wirth Ferencz alelnök, Stadler Károly, Sperl Flóris, Hell Ferencz, Nösek Ignác, Schnell József, Wilburger Károly, Kern Ferencz, Fürst Tivadar, Blaschka István, Petánovits József, Koch József, Steinbeisz János, Hein Lipót választmányi tagok, ifj. Ács Károly ügyész, Poppel Miklós titkár. Igazoltan hiányoztak: Steger Károly, Vincze Lajos, Prindl Nándor, Kommer Ferencz, Glück Frigyes, Förster Konrád választmányi tagok.

Wirth Ferencz alelnök bejelenti, hogy az elnök ur nem jelenhetvén meg — helyette megnyitja az ülést és jegyzőkönyv hitelesítőkül felkéri Hell Ferencz és Wilburger Károly urakat.

I. A november hó 27-én tartott választmányi ülés jegyzőkönyve felolvastatván

tudomásul vétetett és hitelesített.

II. Felolvastatott a debreczeni ipartársulat folyó évi november hó 30-án tartott választmányi üléséből kelt átírata, mely szerint az a legközelebbi országos vendéglős kongresszust Debreczenbe az országos nyugdíj-egyesület alakuló kongresszusával egyetemben szándékozza egybehívni s ez érdemben vélemény nyilvánításra, esetleg az eszme felkarolására kéri a budapesti ipartársulatot.

A választmány mindenekelőtt kijelenti, hogy mindaddig, míg az 1896. évi országos kongresszuson felmerült panaszok és kívánalmak a m. kir. pénzügyminiszteriumnál elintézésben nem részesülnek, nem helyeselheti a kongresszus egybehívását;

továbbá kijelenti, hogy már korábbi határozata köti Szombathelyhez s ettől csak abban az esetben térhetne el, ha a szombathelyi szaktársak, a debreczeni ipartársulat közbenjárására önként átengednék a tért.

III. Az országos nyugdíj-egyesület fenntartó bizottságának körlevele, mely szerint a m. kir. belügyminisz-

terium az egyesület alapszabályait már jóváhagyta és így a tagok gyűjtése megkezdhető,

tudomásul vétetvén, érdemleges tárgyalása a legközelebbi ülésre halasztatott.

IV. A székesfőváros tanácsának folyó évi 48,153/VII. számú határozata, mely szerint a szakiskolába járó tanulók számát bejelenteni rendeli

tudomásul vétetvén megfelelő eljárás végett a szakiskola igazgatóságának kiadatni határozatott.

V. A vakok budapesti intézetének igazgatójától érkezett írásbeli megkeresvény, melyben az széklonó munkák iránti megrendeléseket kér az intézet részére.

tudomásul vétetvén, az ajánlat a társulat értesítőjében pártolólág közölni határozatott.

VI. A Royal-szálloda igazgatójának körlevele, melyben az a szálloda disztermeit mulatságok megtartására ajánlja,

tudomásul vétetvén, figyelembe vétel végett kiadatik a bálbizottságnak.

VII. A »Budapesti Pinczéregyesület« folyó évi december hó 20-án tartandó karácsonyfa ünnepélyére szóló meghívó tudomásul szolgál.

VIII. A segélyért folyamodók közül

özv. Rainer Bernátné részére 5 frt segély engedélyezett, özv. Szakmáry Istvánné részére, minthogy néhai férje csupán másfél évig volt az ipartársulatnak tagja, Balanek Antal részére mert folyó évi június havában már kapott 15 frt segélyt, Sperlak János részére, mert csak egynegyed évig volt az ipartársulatnak tagja és mégis kapott 10 frt segélyt a múlt évben, ezuttal segély nem engedélyezhető. Edelman Amália kérvénye személyazonossági adatok híján nem lévén elintézhető, a legközelebbi ülésre maradt.

IX. A »Mayer árvaház« bizottmányának az árvák karácsonyfája érdekében kibocsátott körlevele

tudomásul vétetvén, az árvák karácsonyfája céljára 5 frt adomány engedélyezett.

Több tárgy nem lévén napirenden, a választmányi ülés befejeztetett.

Különfélék.

Nagyszerű alapítvány. Glück Frigyes, a szakiskola felügyelő-bizottságának érdemes elnöke 5000 frtos alapítványt bizott Budapest székesfőváros hatóságának a kezelésére, azzal a rendeltetéssel, hogy annak kamatai évenként kiadassanak a »Budapesti vendéglős-tanoncz-szakiskola« legjobb tanulójának oly célból, hogy az ekként segélyezett tanuló ismeretek szerzése végett külföldre mehessen.

A tanonczügy szeretetére s a szakiskola iránti határtalan lelkesedésre vall e nagylelkű adomány, melynek értékét majdan a vendéglősök jövő nemzedéke fogja igazán megbecsülni tudni, amidőn áldani fogja a szakiskola áldozatkész bajnokát.

Helyi közlekedés Budafokra. Sokat emlegetett, régi panaszt képez már a Budapest-Budafok közötti hiányos közlekedés. Különösen télidőben bajos e különben élénk forgalmu szomszédos községgel az érintkezés, mert míg más irányban szerteszét ágaznak ma már a szomszédos közlekedésre alkalmas helyi érdekű- és villamos-vasutak, addig Budafokra jóformán csak a »Noé bárkája« csúfnév alatt ismeretes és meglehetősen kényelmetlen előfogatokon lehet eljutni.

Ujabbán élénk mozgalom keletkezett egy villamos vasut létesítése érdekében.

S minthogy a budapesti vendéglősök legtöbbször Budafokon tartják borkészletüket, tehát leginkább van-

nak érdekelve e kérdésben, az ipartársulat is felkarolta ez ügyet s az alább következő kérvénnyel fordult a m. kir. kereskedelemügyi ministerhez:

Nagyméltóságú Minister ur!

A budapesti szállodások és vendéglősök ipartársulatának majdnem valamennyi tagja budafoki pinczékben raktározza iparának folytatásához szükséges borkészletét; minek természetes következtése azon élénk és folytonos összeköttetés, mit Budafok községgel fentartunk.

A jelenlegi forgalmi eszközök azonban távolról sem képesek ipartestületünknek ezen irányban támasztott jogos és szükségszerű forgalmi igényeit kielégíteni, mert iparunk sikeres folytatásának elengedhetetlen kelléke, hogy borraktárainkkal, pinczéinkkel, folytonos és állandó contactusban legyünk; mi a mai viszonyokhoz képest csakis villamos üzemű helyi érdekű vasutal érhető el, melynek sürgős létesítése különösen reánk nézve létkérdést képez, mert iparunk üzése már különben is annyi-féle adónemmel és oly súlyosan van megterhelve, hogy a pinczéinkkel való összeköttetés — mely különösen tél idején majdnem kizárólag bérkocsik által történik — fentartásának a költségeit nem képes elviselni.

Budapestről ma már a szélrózsa minden irányában vezetnek helyi érdekű vasutak és így minden más szakmabeli iparos és kereskedőnek módjában áll üzleti költségeinek olyaténképen való redukálása, hogy üzletének gyakorlása, vagy iparának folytatásához szükséges műhelyeket, raktárakat stb. a főváros környékén levő községekben tartja fenn, mit csakis a helyi közlekedési eszközök tehetnek lehetővé; csak épen a mi iparágunk kultiválására egyedül alkalmas Budafok község nélküli a helyi közlekedés áldásait, miáltal meg vagyunk fosztva azon előnyöktől, melyeket Budafok község igénybe vétele által elérhetnénk.

A hírlapokból merített értesülésünk szerint, a magas kormány kiadott ugyan már egy előmunkálati engedélyt a budapest-budafoki helyi érdekű villamos üzemű vasutára vonatkozólag, mit határtalan örömmel vettünk annak idején tudomásul és éber figyelemmel kísértük annak minden egyes mozzanatát; de hét évig tartó vergődés után arra a szomorú meggyőződésre jutottunk, hogy az engedélyes a kiépítést mind a mai napig nemcsak hogy meg nem kezdte, de a kiépítés kérdésével komolyan egyáltalán nem foglalkozott.

Másrészt tudomásunk van arról, hogy a budafoki helyi érdekűség a budapest-kelenföldi közuti villamos vasut létesítésével kapcsolatban egy Budafokról Kelenföldre vezetendő villamos üzemű vasutal óhajtja ezen reá nézve is felette sürgős kérdést megoldani.

Kegyelmes Urunk!

Távol áll tőlünk az, hogy a jelzett két különböző irányu törekvés bármelyike mellett is állást foglaljunk, mert reánk nézve közömbös, hogy melyik irányban jutunk Budafokra; a fődolog csak az, hogy oda juthassunk. Igaz ugyan, hogy Kelenföldön át az út mintegy 2 kilométerrel hosszabb lévén: a menetidő 4—5 perccel tovább tartana; de ez eléggé kárpótoltatnék azáltal, hogy Budafokról a kelenföldi-vasut állomásához direkt összeköttetést nyernénk, mi kereskedelmi szempontból reánk nézve is igen előnyös lenne.

Egető szükségét képez azonban reánk nézve az, hogy bármelyik irányban is, de mielőbb létesüljön az összeköttetés és a mennyiben Nagyméltóságod bölcs belátása a helyi érdekűség tervezetét találná kivitelre alkalmasabbnak, melyet a helyi érdekűség saját erejéből szándékozik létesíteni, úgy kijelentjük, hogy ebben az irányban a magunk részéről is a legmesszebbmenő anyagi áldozatokkal fogjuk a helyi érdekűséget támogatni.

Tudva azt, hogy Nagyméltóságod mint a magyar

ipar és kereskedelem legfőbb őre, mindenkor szíven hordozta és hordozza az iparosok és kereskedők érdekeit: az itt előadottak alapján teljes bizalommal és azon tiszteletteljes kérelemmel fordulunk Nagyméltóságodhoz, hogy ezen — évek hosszú sora óta — függő kérdést, mely iparunkat lenyűgözve tartja, Nagyméltóságodnak a közügyek terén általánosan elismert bölcs intézkedésével és erélyével rövid idő alatt megoldásra juttatni kegyeskedjék.

Kelt Budapest, 1897.

A budapesti szállodások és vendéglősök ipartársulata.

A kérvényt az ipartársulat kebeléből alakult küldöttség — melynek tagjai az ipartársulati elnökön kívül Hein Lipót, Kommer Ferencz, Koch József, Kern Ferencz, Mehringer Rezső, Brückner József ipartársulati tagok voltak — folyó hó 6-án adta át a kereskedelemügyi ministernek.

A minister a küldöttséget barátságosan fogadta és megígérte, hogy a szóban forgó villamos vasut létesítését, mely kereskedelmi szempontból is figyelemre méltó kérdést képez, elősegítendő.

Addig is reméljük a legjobbat, mert hihetetlennek látszik az, hogy a székesfőváros közönsége, mely nyáron át Budafok szomszédos községgel a legélénkebb forgalomban áll, attól télidőben, csupán a közlekedési eszközök hiánya miatt ezentul is el legyen zárva.

Székfonó munkák. A vakok budapesti országos tanintézetének igazgatósága azzal a kérelemmel fordult az ipartársulat elnökségéhez, hatna oda, hogy az intézet az ipartársulat tagjaitól s z é k f o n ó m u n k á k végzésére megrendeléseket kapjon.

Az ipartársulat elnöksége e kérelmet ez uton ezennel közhírré teszi és azt a t. szaktársak becses figyelmébe teljes bizalommal és pártolólágg ajánlja, mert kettős czélt vél ezzel szolgálni, a midőn egyrészt keresethez juttatja az emberek legszánandóbb, legszerencsétlenebb csoportját, másrészt pedig úgy hiszi: hogy az ipartársulat tagjai jutányos áron végezethetik a székfonó munkákat.

Három nyelvtan. Glück Frigyes a «Pannonia-szálló» tulajdonosa Somogyi Ede segítségével három kitűnő kis nyelvtant szerkesztett pinczértanulók számára, másodsorban a nagyközönségnek is. A könyvecskék szerkesztésénél az lebegett a szerzők szeme előtt, hogy a nagyobbára németül beszélő pinczértanulókat megtanítsák főleg a magyar nyelvre, aztán a francia és az angol nyelv ismeretére. Az intenczió tehát mindenestre elismerésre méltó, s ugyanezt mondhatjuk a könyvecskék tartalmáról s kiállításáról is. Minden egyes kötet tulajdonképpen utmutatás a legszükségesebb tudnivalók gyors és könnyű elsajátítására, a mindennapi életben előforduló szavak, szólásformák és mondatok jegyzéke. Nem fejteget sokat, nem fárasztja el a tanulót sok szabály betanulásával, egyenesen a tárgyra tér át, főgondja a helyes beszédnek mentül rövidebb idő alatt való megtanítása. A kötetek háromnegyed része szótárból és beszélgetésből áll és mivel a szavak, beszédformák főként arra vannak tekintettel, hogy a pinczér az idegennel érintkezhegyék, magától értetődik, hogy ezek a könyvecskék nemcsak a pinczérnek hanem az idegenbe menőknek is megbecsülhetetlen szolgálatot tesznek; mert hiszen bárhova is megyünk idegenbe, az érintkezés nagyon meg van könnyítve, ha a vendéglő, szálló személyzetével meg tudjuk értetni magunkat. Három-négy hét elegendő, hogy a könyvecskékből a szükséges tudnivalókat magán uton is megtanuljuk. A három kis kötet kiállítása mintaszerű. Ha uton vagyunk, minden nehézség nélkül zsebben hordhatjuk, hogy kellő esetben a szükséges felvilágosítást azonnal megkaphassuk. Egy-egy kötet ára 80 kr. Megjelentek Singer és Wolfner könyvkereskedésében.

A borhamisítás ellen.

(Folytatás.)

A m. kir. kereskedelemügyi minster a borhamisításról szóló törvény végrehajtása iránt f. évi 53,850/VI/A sz. alatt rendeletet bocsátott ki, mely oly közlekedésről érdeklő a vendéglősöket, hogy annak ismertetését igen hasznos dolognak tekintjük s épen azért teljes egészében közöljük is.

Rendelet a mesterséges borok készítésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893: XXIII-ik t.-cz. végrehajtása iránt.

d) A törvény 3. §-a értelmében az ürmösborok — a jelen rendelet 3. §-ának B) pontjában ismertetett előállításuknak megfelelőleg — csakis «ürmös», «édes ürmös» vagy «ráczi ürmös» elnevezés alatt raktározhatók és hozhatók ugyan forgalomba, az azonban, hogy ez az elnevezés az illető edényeken (hordókon, palackokon stb) miként alkalmaztassék, különös feltételekhez kötve nincs, minthogy e tekintetben — az elnevezéssel elkövethető — visszaélésektől nem kell tartani.

A jelen §. a) és d) pontjaiban említett italoknak, az ott megállapított elnevezésekkel, az előirt módon való megjelölése mindenestre feltétlenül kötelező, tehát még akkor is, ha ezek az italok nem eladásra, hanem házi fogyasztásra vannak szánva.

Hogy a törkölybor (csiger, lőre) készítése és forgalomba hozatala a jelen rendeletnek megfelelően történjék, kötelesek:

a) a közjogi elöljáróságok (rendezett tanácsu, valamint törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács által e részben megbízott tisztviselő, Budapesten az illetékes kerületi elöljáró) minden községben, a melyben szőlőmivelés van, a szüret folyama alatt, de legkésőbb annak befejezésétől számított öt nap alatt, pontosan összeírni, hogy minden egyes szőlőbirtokosnak mennyi szőlőtörkölye van. Ezen összeírás alapján pontos kimutatás készitendő két példányban, a melynek egyike a jelen rendelet 11. §-ában megnevezett illetékes elsőfoku hatósághoz terjesztendő be, másika pedig az összeíró elöljáróságnál (illetőleg közegnél) megőrzendő. A községi elöljáróság (közeg) köteles a szőlőtörköly felhasználását, valamint azt is ellenőrizni, hogy a szőlőbirtokos szőlőtörkölyét csak egyszer használhassa fel törkölybor készítéséhez. Kötelesek továbbá:

b) az összes közlekedési intézetek, ha valamelyik állomásra törkölybort szállítottak, a jelen rendelet 11-ik §-ában megnevezett elsőfoku illetékes hatóságnak azonnal bejelenteni, hogy törkölybor-szállítmány érkezett s kötelesek egyszersmind azt is kimutatni, hogy ki és hől adta fel a szállítmányt, továbbá, hogy az hány hordóból áll, mennyi a tartalma s kinek a címére érkezett.

6. §.

A borseprű felhasználása csak két módon van megengedve és pedig:

a) vagy akkor, hogy a közönségesebb és gyengébb (természetes) borok a jellegzetes bor seprűjére öntetvén, ez által zamatosítottassanak vagy áterjesztessenek;

b) vagy lepárlás útján előállítandó szeszes ital (seprűpálinka készítésére).

A borseprűből a még benne levő bor kipréselhető, ellenben borseprűből víz vagy bármely más anyag hozzáadásával borszerű italt készíteni és forgalomba hozni feltétlenül tiltva van.

A cognac-főzésnél a lepárolt borból visszamaradt ugynevezett bormoslékből borhoz hasonló italt előállítani, vagy általában az ilyen bormosléket borkezelésnél felhasználni feltétlenül tilos.

Következésképen a borseprűből vagy a bormoslék-

ből a jelen szakasz negyedik és ötödik bekezdéseiben foglalt tilalmak ellenére előállított borszerű italok: mesterséges borok.

7. §.

A törvény 4. §-ának rendelkezése szerint tilos a bort oly vidék megjelölésével forgalomba hozni, a melyen az nem termett, illetőleg a mely vidék jellegének nem felel meg.

Tilos továbbá a bort oly szőlőfajta megjelölésével forgalomba hozni, a melyből az nem készült.

Ellenben meg van engedve különböző vidékeken termett, vagy különféle szőlőfajták mustjából erjedt borok keverése s az összeházasított bornak oly borvidék elnevezése, illetőleg oly szőlőfajta neve alatt való forgalomba hozása, a mely vidék vagy fajbor jellegének a keverék tényleg megfelel.

A borvidékek beosztása a következőképen állapittatik meg:

1. Ruszt-sopron-pozsonyi borvidék; magában foglalja: Sopron, Pozsony, Moson, Vas és Nyitra vármegyék területét.

2. Pest-nógrádi borvidék; kiterjed: Budapest fő- és székváros duna-balparti határrészére, továbbá: Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye váci felső, váci alsó, pesti alsó, pesti közép és pesti felső járásai és Nógrád, Hont és Bars vármegyék területére.

3. Buda-sashegyi borvidék; magában foglalja: Budapest fő- és székváros és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye dunajobbparti részeit.

4. Somlyói borvidék; ide tartozik: Veszprémmegye következő négy községe, u. m.: Doba, Kis-Jenő, Nagy-Szóllós és Vásárhely és Vas vármegyéből a sági hegy.

5. Neszmélyi borvidék; kiterjed: Esztergom, Komárom, Fejér, Győr és Veszprém vármegyék területére, Veszprém vármegye enyingi, devecseri és veszprémi járásai kivételével.

6. Eger-visontai borvidék; magában foglalja: Heves vármegye területét, továbbá Borsod vármegyéből: Andornak, Óstoros, Kis-Tálya, Noszvaj, Novaj és Szomolya községeket.

7. Miskolcz-abaúji borvidék; magában foglalja: Borsod vármegyét a 6. pont alatt felsorolt hat község kivételével, továbbá Gömör és Kishont és Abauj-Torna vármegyék területét, kivéve Abauj-Torna vármegyéből Abauj-Szántó község határát.

8. Tokaji borvidék; ide tartoznak;

a) Zemplén vármegyéből: Bekecs, Erdő-Bénye, Erdő-Horváti, Golop, Józseffalva, Károlyfalva, B.-Keresztur, Kistalud, Legyes-Bénye, Mád, Monok, B.-Olaszi, Ó-Liszka, Ond, Petrahó, Rátka, Sárospatak, S.-A.-Ujhely, Szegi-Long, Szerencs, Szőlőke, Tállya, Tarczal, Tokaj, Tolesva, Kis-Toronya, Vámos-Ujfalu, Vég-Ardó, Zombor, B.-Zsadány (összesen 30) községek területei.

b) Abauj-Torna vármegyéből: Abauj-Szántó község területe.

9. Szerednye-Ungvári borvidék; magában foglalja Ung vármegye területét.

10. Beregszász-nagyszőlősi borvidék; magában foglalja: Bereg és Ugocsa vármegyék egész területét és Zemplén vármegyének a 8. pont alá nem tartozó részét.

11. Érmelléki borvidék; kiterjed: Szilágy vármegyére továbbá Bihar vármegyének központi, béli, belényesi, élesdi, érmihályfalvi, magyar-csékei, margitai, szalárdi, székelyhidi, tenkei és vaskohi járásaira és Szatmár vármegyének erdődi, nagybányai, nagysomkúti, szatmári és szinyérváraljai járásaira.

12. Ménes-magyarádi borvidék; magában foglalja Arad vármegye következő 18 községének területét, u. m. Radna, Paulis, Ménes, Gyorok, Kúvin, Kovaszincz, Vil á

gos, Galsa, Muszka, Pankota, Magyarád, Ágris, Aranyág, Draucz, Silingya, Apateleak, Boros-Jenő és Boros-Sebes,

13. Versecz-fehértemplomi borvidék; kiterjed: Temes és Krassó-Szörény vármegyékre és Torontál vármegyének alibunári járására.

14. Szegzárdi borvidék; kiterjed Tolna vármegyére.

15. Villányi pécsi borvidék; magában foglalja: Baranya vármegye egész területét és Somogy vármegyének a 17. pont alá nem tartozó részét.

16. Badacsonyi borvidék; magában foglalja: Zala vármegye tapolczai járását, továbbá Meszes-Győrök és Keszthely községeket.

17. Balatonmelléki borvidék; kiterjed: Zala vármegye többi részére, Veszprém vármegyének veszprémi, enyingi és devecseri és Somogy vármegyének lengyeltóti-i, marczi-i és tabi járásaira.

18. Erdély-marosmenti borvidék; magában foglalja: Alsó-Fehér, Hunyad és Maros-Torda vármegyéket.

19. Erdély-küküllőmenti borvidék; kiterjed: Nagy- és Kisküküllő vármegyékre.

20. Erdélyi borvidék; magában foglalja: Beszterce-Naszód, Fogaras, Kolozs, Szeben, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyéket.

21. Alföldi borvidék; magában foglalja: Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének a 2. és 3. pont alá nem tartozó részét, továbbá Szabolcs, Hajdu, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Békés, Csongrád, Csanád és Bács-Bodrog vármegyék egész területét, Torontál vármegye egész területét az alibunári járás kivételével, továbbá Arad vármegye területét a 12. pont alatt felhozott 18 község kivételével, Szatmár vármegye nagy-károlyi, mátészalkai, fehérgyarmati és csengeri járásait s Bihar vármegye derecskei, berettyó-ujfalui, cséffai, mező-keresztesi, nagy-szalontai és tordai járásait.

22. Fiumei borvidék; kiterjed: Fiume város területére.

A fenti borvidéki beosztásban a törvényhatósági joggal felruházott városok abban a területben foglaltatnak, a melyhez földrajzilag tartoznak.

Minden természetes bor, ha a termelő, kereskedő vagy kimérő nem elégszik meg általános elnevezésekkel (mint pl. I. vagy másodrendű asztali bor, vagy ó-bor, vagy vörösbor, pecsénye-bor stb.), hanem azt származási névvel is meg kívánja jelölni, csak azon borvidék, helység vagy hegy szerinti elnevezés alatt hozható forgalomba, mely borvidék, helység vagy hegy területéről tényleg származik, illetőleg a mely borvidék, helység vagy hegy jellegének a bor megfelel.

Ezen általános szabály alól azonban a tokaji borvidék borai annyiban képeznek kivételt, a mennyiben a «tokaji», «szamorodni», «hegyaljai», vagy általánosságban a «tokaji borvidéki», vagy a tokaji borvidékbe tartozó valamely község vagy hegy megnevezése azon borok forgalomba hozatalánál, melyek külföldi, mazsolaszőlő hozzáadásával állítatnak elő, még akkor sincs megengedve, ha az illető borok tényleg a tokaji borvidéken termettek is (l. a jelen utasítás 3. §-át).

A borvidéki beosztás célja a hegyi borok védelme. Ennélfogva oly borok, a melyek a jelen szakasz 1—20. pontjai és 22. pontja alatt megnevezett és meghatározott borvidékek geographiai területén ugyan, *de nem hegyen, hanem a síkon fekvő kertekben vagy homoki szőlőkben* termettek, *borvidéki név alatt, vagy borvidéki elnevezéssel egyáltalán nem*, hanem csak «kerti bor» vagy «homoki bor» jelzéssel hozhatók forgalomba, adhatók el, vagy mérleztők ki.

Végül tiltva van külföldi borokat hazai termésű bor gyanánt forgalomba hozni, vagy valamely hazai borvidék vagy termelési hely neve alatt árusítani.

Hazai borok és külföldi borok összeházasításából elő-

állított keverék hazai termésű bor gyanánt, vagy hazai borvidéknek vagy termelési helynek a fentiek szerint megengedett neve és jelzése alatt csak abban az esetben árusítható és hozható forgalomba, ha a keverékben a hazai bor oly mennyiségben van jelen, hogy a keverék a hazai termésű bor vagy az illető borvidék vagy hegy bora jellegének teljesen megfelel és feltéve, hogy a hozzáadott külföldi bor az egész mennyiség 25%-át nem haladja túl. A jelen §. 22. pontja után következő negyedik bekezdésben foglalt korlátozó rendelkezés azonban ebben az esetben is figyelembe veendő.

Ha a termelő, kereskedő vagy kimérő a forgalomba hozott bornak szőlőfajta szerinti megjelölését is alkalmazni kívánja, — a borvidék vagy a termelési helynek megfelelő elnevezés mellett — azt is használhatja ugyan, de a bort csak azon fajta szerinti elnevezés alatt hozhatja forgalomba, a mely fajtaból a bor tényleg szüretelt. Így pl. nem szabad az Ézerjő vagy Hárslevelű szőlőfajta terméséből előállított bort Tramini vagy Rizling, vagy a Kadarka borát Carbenet bor gyanánt, vagy neve alatt, vagy megfordítva forgalomba hozni.

A különböző vidéken vagy különböző helyen termelt, vagy különféle szőlőfajtákból szűrt borok keveréke azon borvidék, termelési hely, vagy ha a termelő vagy kereskedő fajnevet is alkalmazni kíván, azon szőlőfajta szerinti elnevezés alatt hozandó forgalomba, mely borvidék, termelési hely vagy szőlőfajta jellege az összeházasított borban félreismerhetetlenül tulsúlyban van, vagy a mely vidék, termelési hely vagy szőlőfajta jellegének a keveréshez használt borok közül az összeházasított bor inkább és tényleg megfelel.

A tokaji borvidék borai azonban e tekintetben is kivételt képeznek, a mennyiben, ha a tokaji borvidéken termelt borhoz más (akár hazai, akár külföldi) bor kevertetik, az így összeházasított bort «tokaji», «hegyaljai» vagy «szomorodni» elnevezés alatt, vagy pedig a tokaji borvidék, vagy ezen borvidékbe tartozó valamely község vagy hegy megnevezése mellett forgalomba hozni tilos.

Az, a ki a bort valamely borvidék vagy szőlőfajta szerinti való elnevezés alatt hozza forgalomba, a panasz alapján eljáró hatóság felszólítására tartozik annak származását számla, illetőleg vételi bizonylat, vasuti vagy hajófuvarlevél felmutatásával, vagy más alkalmas módon igazolni. Különféle vidéken termelt, vagy különféle szőlőfajtákból szűrt borok keverése esetén azonban az állandó borvizsgáló szakértő bizottságok illetékesek annak megállapítására, hogy vajjon az illető bor megfelel-e azon borvidék, termelési hely, vagy azon szőlőfajta jellegének, a melynek elnevezése alatt forgalomba hozatott.

II. RÉSZ.

8. §.

A büntetés kiszabása tekintetében a törvény 5. és 6. §-a különbséget tesz a kihágások közt és pedig:

A) szigorubb, t. i. 25 frttól 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel és két hónapig terjedhető elzárással való büntetést rendel arra, a ki a 2. §-ban említett mesterséges bort (l. a jelen rendelet 2., 4. és 6. §-ait) készít vagy gyárt; és

B) enyhébb, t. i. csak (25 frttól 300 frtig terjedhető) pénzbüntetéssel való büntetést rendel arra, a ki a mesterséges bort nem maga készítette vagy gyártotta, hanem azt csak forgalomba hozza, vagy a törvény rendelkezései alá eső más kihágást követ el.

A kihágások elbírálásánál azt a kérdést, hogy valamely ital mesterséges bornak tekintendő-e, a jelen rendelet 2., 4. és 6. §-aiban foglaltak figyelembe vételével kell eldönteni.

A törvény 6. §-a szerint az, a ki mesterséges bort

készít vagy gyárt, pénzbüntetésen kívül egyszersmind elzárással is büntetendő s habár a kihágásokról szóló 1879 : XL. t.-cz. 21. §-a szerint — «ha az enyhítő körülmények tulnyomóak» — az eljáró hatóság az elzárás helyett is pénzbüntetést állapíthat meg: mégis, minthogy azokra nézve, a kik a mesterséges bort maguk készítik vagy gyártják, ily mérvű enyhítő körülmények csak a legritkább esetben foroghatnak fenn, figyelmeztetnek az eljáró hatóságok, hogy az 1893 : XXIII. t.-cz. 6. §-ába ütköző kihágások eseteiben az 1879 : XL. t.-cz. 21. §-ának alkalmazása körül mindig a körülmények gondos mérlegelésével és alapos megfontolással járjanak el s az ítélet indokolásában az idézett 21. §. esetleges alkalmazását — az illető enyhítő körülmények felsorolása mellett — mindig tüzetesen indokolják.

A B) pont szerint büntetendő:

a) a ki mesterséges bort készít;

b) a ki mesterséges bor készítésére vagy gyártására alkalmas anyagokat — kifejezetten erre a célra való használhatóság végett — hirdetéssel vagy forgalomba hoz;

c) a ki oly természetes bort, a melynek készítésénél vagy kezelésénél külföldi mazsolaszőlő használtatott, «tokaji», «hegyaljai» vagy «szomorodni» elnevezés alatt hoz forgalomba (l. a jelen rendelet 3. §-át);

d) a ki pezsgőt (ugyszintén szénsavas bort, telített bort vagy habzó bort), továbbá az ürmöst, törkölybort (csigert, lőrért) és gyümölcsbort nem a jelen rendeletben előírt elnevezések alatt raktározza vagy hozza forgalomba (lásd a jelen rendelet 4. §-ának A) pontját és 5. §-át);

e) a ki bort olyan vidék (község vagy hegy) megjelölésével hoz forgalomba, a melyen az nem termelt, illetőleg a mely vidék (község vagy hegy) jellegének meg nem felel, illetőleg a megengedett elnevezést vagy jelzést illető rendelkezések ellen vét (l. a jelen rendelet 7. §-át);

f) a ki bort olyan szőlőfajta megjelölésével hoz forgalomba, a melyből az nem készült (l. a jelen rendelet 7. §-át).

Mind az A) mind a B) alatti esetekben azonban a jelzett büntetések csak annyiban alkalmazhatók, a mennyiben az elkövetett cselekmény a büntető törvények vagy a közegészségügyi törvény vagy szabályok szerint súlyosabb büntetés alá nem esik; mert az utóbbi esetben az elkövetett cselekmény az illető törvény vagy szabályok alapján bírálendő el.

Mind az A), mind a B) alatti esetben a kihágás elkövetői ellen ítéletileg oly további elbánás is alkalmazható, a mely a büntetést szigorítja.

Ily szigorítások:

1. a büntető ítéletnek az elítélt fél költségén való közzététele.

Ha azonban ez ítéletileg elrendeltetik, a közzététel módja és határideje az ítéletben állapítandó meg. (Lásd a törvény 8. §-át).

3. A bor elkobzása (lásd a törvény 9. §-át) s az ítéletben megjelölendő jótékony célokra fordítása (Lásd a törvény 12. §-át).

9. §.

Hogy a büntetés a jelen rendelet 8. §-ának A) és B) pontjában említett büntetések végső határai közt miként szabassék ki s hogy az ugyanazon szakasz 1. és 2. pontjaiban említett szigorítások mikor alkalmaztassanak, az rendszerint az eljáró hatóságok mérlegelésétől függ. Általánosságban az az elv követendő, hogy szigorubb büntetés szabandó ki akkor, ha a kihágás ismételt követett el, vagy ha az elítélt ily kihágás miatt már büntetve volt, tehát visszaesés esete forog fenn, vagy ha a cselekmény súlyosabb beszámítás alá eső körülmények közt (nagy arányokban vagy rendszeres foglalkozásként) követett el.

Az ítélet közzétételét a törvény 8. §-a az eljáró hatóság belátására bizza ugyan, mindazonáltal megjegyzetetik, hogy különösen olyan esetekben, a mikor a panaszlott mesterséges bor készítése vagy gyártása miatt ítéltetik el, a közérdek szempontjából kívánatos, hogy a büntető ítélet mindig hirtalpig közzététesse, hogy ez uton a műborgyártók üzelvei a nyilvánosság előtt lepleztessenek. De kívánatos az ítélet közzététele azért is mert ez legtöbbeket magánál a tulajdonképeni büntetésnél is jobban elrettent a kihágások elkövetésétől.

Olyan esetekben tehát, a midőn daczára annak hogy a panaszlott mesterséges bor készítése vagy gyártása miatt ítéltetik el, a hatóság az ítélet hirtalpi közzétételét az ítéletben uem mondja ki, a közzétel mellőzése mindig indokolandó.

10. §.

Az 1893 : XXIII. törvényekben megállapított kihágások lehető megakadályozása, illetőleg megelőzése végett, vagyis abból a célból, hogy lehetőleg elháríttassék mindaz, a mi a kihágások elkövetésére könnyebben módot és alkalmat nyújthatna, a következő rendőri intézkedések tételnek:

1. Törkölybornak, ugyszintén gyümölcsbornak készletben tartása csakis az alább jelzett módon való különraktározás mellett engedtetik meg, a. m.:

a) borkereskedők ezeket az italokat, a meddig azok hordókban vagy más nagyobb tartányokban vannak, okvetlenül egészen külön pinczékben vagy külön raktárakban, tehát mindenestre olyan helyiségekben kötelesek tartani, a melyekben természetes bort vagy ürmös borokat egyáltalán nem tartanak; abban a pinczében vagy más helyiségben tehát, a melyben természetes borok vagy ürmös borok vannak, törkölybor vagy gyümölcsbor még ideiglenesen sem helyezhető el, a legrövidebb időre sem;

b) vendéglősök, korcsmárosok, bortermelők és más egyének ezeket az italokat vagy szintén külön pinczékben, illetőleg külön raktárakban, vagy legalább a pinczékben, illetőleg a raktárnak deszka- vagy léczfallal elrekesztett külön szakaszában kötelesek elhelyezni, tehát a törkölybort, valamint a gyümölcsbort természetes borral vagy ürmösborral együtt ezek sem tarthatják;

c) mind a fenti a), mind a b) pont alá tartozó esetekben az a pincze, raktár vagy más helyiség, illetőleg annak azon elkülönített része, a melyben a törkölybor vagy gyümölcsbor van elhelyezve, a bejáratnál könnyen szembeötlő helyen alkalmazott s legalább 20 centiméter magas és 2 centiméter vastag betükből álló: «TÖRKÖLYBOR», illetőleg «GYÜMÖLCSBOR» felirattal látandó el.

A törkölybornak a fenti a), b) és c) pontokban körülírt módon s az említett feliratok használata mellett való külön raktározása minden körülmények közt feltétlenül kötelező, tehát még akkor is, ha az illető italok nem eladásra, hanem házi fogyasztásra vannak szánva.

2. Azokban a vendéglőkben, korcsmákban kávéházakban, kereskedésekben, valamint általában minden olyan helyen, a hol törkölybort vagy gyümölcsbort árusítanak el vagy mérnek ki, az illető éttermek, ivószobák, vagy más üzleti helyiségek mindenikében állandóan és könnyen szembeötlő helyen: «TÖRKÖLYBOR-ELADÁS», vagy «TÖRKÖLYBOR-KIMÉRÉS», illetőleg «GYÜMÖLCSBOR-ELADÁS», vagy «GYÜMÖLCSBOR-KIMÉRÉS» felirattal ellátott táblák alkalmazandók. Ezeknek a feliratoknak ebben az esetben is legalább 2) centiméter magas és 2 centiméter vastag betükből kell állaniok.

Ezenkívül az étlapokon (illetőleg itallapokon) és árjegyzékeken a borok mellett az elárusított, illetőleg ki-mért törkölyborok és gyümölcsborok is feltüntetendők, még pedig közvetlenül a természetes borok mellett és ugyanolyan nagyságu betükkal, mint a természetes borok.

3. A cognac-főzésnél a lepárolt borból visszamaradt ugynevezett bormosléket borral, vagy a törvény 3. §-ában felsorolt egyéb italokkal egy pinczében vagy egy helyiségben tartani, bárkinek is, feltétlenül tilos.

A jelen §. 1. a), b), c), 2. és 3. pontjaiban foglalt rendelkezések megszegése — az 1879:XL t.-cz. 1. §-a alapján — a jelen rendelettel kihágásnak minősítetik és 25 frttól 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

11. §.

A törvény 5–6. §-aiban felsorolt kihágások feletti eljárásra és ítélethozatalra az 1880:XXXVII. t.-czikkben és az ennek alapján az 1880. évi augusztus hó 17-én 38.547. szám alatt kiadott belügyministeri rendeletben* megnevezett közigazgatási hatóságok illetékesek, u. m.:

I-sőfoku hatóságok:

a) községekben a főszolgabíró vagy az erre felhatalmazott szolgabíró;

b) városokban a rendőrkapitány vagy a tanács által e részben megbízott tisztviselő;

c) Budapest mindenik kerületében az illető kerületi kapitány.

II-odfoku hatóságok:

a) vármegyékben az alispán;

b) törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács;

c) Budapesten a főkapitány.

III-adfoku hatóság: a m. kir. belügyminister.

Két egybehangzó ítélet ellen is van felebbezésnek helye.

12. §.

Az előző §-ban megjelölt elsőfoku hatóságok kötelesek folytonosan éber figyelemmel őrködni a felett, hogy a közigazgatásilag hatáskörükbe tartozó területen, az 1893:XXIII. t.-cz., illetőleg a jelen rendelet rendelkezéseibe ütköző italok ne készíttessenek, ne gyártassanak, se pedig forgalomba ne hozassanak, továbbá, hogy a törvény, illetőleg a jelen rendelet által tiltott egyéb cselekmények el ne követtessenek; másrészt kötelesek az elsőfoku hatóságok minden igyekezetökkel oda hatni, hogy az elkövetett kihágások felfedeztessenek s elkövetőik megfelelő büntetésben részesüljenek.

E célból kötelesek az elsőfoku közigazgatási hatóságok a boreladással vagy kiméréssel foglalkozó kereskedőket, illetőleg vendéglősöket és korcsmárosokat folytonosan, a bortermelőket pedig különösen a szüret alkalmával s az ezt követő időszakban figyelemmel kíséreni. Továbbá kötelesek az említett hatóságok a kereskedelmi pinczékben, bormérésekben s más borelárúsító helyiségekben és általában mindenütt, a hol eladásra szánt bor van raktározva, nappal, a rendes üzleti órákban, a mikor az illető helyiségek nyitva vannak, a házi jog megsértése és feltűnés keltése nélkül váratlan ellenőrzési szemléket tartani.

Ily ellenőrzési szemlék tartását az 1893:XXIII. t.-cz. végrehajtásával megbízott kereskedelemügyi, földmívelésügyi, pénzügyi és belügyi ministerek bármelyike is bármikor elrendelheti. Az illetékes hatóságok az erre vonatkozó ministeri rendeleteknek kötelesek azonnal eleget tenni.

A jelen szakaszban meghatározott ellenőrzési teendőket, a jövedéki ellenőrzés és felügyelet alatt álló feleknél az arra illetékes pénzügyi hatóságok és közegek is kötelesek gyakorolni és kihágás elkövetésének gyanuja esetében kötelesek erről a 11. §-ban említett elsőfoku hatóságot haladéktalanul értesíteni.

Az állami vegykísérleti állomások, valahányszor a magánfelek vagy hatóságok részére — habár nem is az 1893:XXIII. t.-cz. alapján — teljesített borvizsgálatokból azt észlelnék, hogy az illető ital az 1893:XXIII. t.-cz.,

* Lásd: Magy. Rend. Tára, 1880 évf. 629. l.

illetőleg a jelen rendelet rendelkezéseibe ütköznek, tartoznak erről a 11. §-ban említett elsőfoku hatóságot haladéktalanul értesíteni.

13. §.

Mihelyt az 1893:XXIII. törvényczikkbe, illetőleg a jelen rendeletbe ütköző kihágás elkövetésének gyanuja merül fel, köteles a hatóság a gyanu alapossága tekintetében hivatalból meggyőződést szerezni s abban az esetben, ha a gyanu alaposnak látszik, vagy ha a 12. §. utolsó bekezdésében említett állami vegykísérleti állomás, vagy a 30. §-ban említett bor-ellenőrző bizottság, illetőleg annak elnöke vagy helyettese hozzá feljelentést tesz, vagy ha a 12. §-ban említett ministereknek az ott említett ellenőrzési szemlékre kiküldött közegei kívánják, valamint akkor is, ha az említett kihágások elkövetésére nézve teljesen megbízható más feljelentés vagy panasz tétetett, köteles a hatóság a kihágási eljárást haladéktalanul megindítani.

Az 1893:XXIII. t.-cz. alapján tett feljelentés vagy panasz visszavonása az eljárás megindítását vagy folytatását — minthogy a kihágás hivatalból üldözendő — nem akaszthatja meg.

14. §.

A kihágási eljárás megindítása esetében mindenképp köteles az első fokban való eljárásra hivatott hatósági közeg egy községi elöljárósági tag és a mennyiben azt szükségesnek tartaná, egy vagy több borhoz értő egyénnek (például valamelyik vegyészeti állomás kiküldöttjének vagy más vegyésznek, a hatósági orvosnak, gyógyszerésznek, vagy valamely más alkalmas egyénnek) kíséretében, a vádlott vagy gyanúsított egyén előzetes értesítése nélkül, annak üzleti helyiségében, lakásán vagy szállásán, vagy azon a helyen, a hol a tiltott cselekmény elkövetett, vagy a hol annak elkövetése feltételezhető, azonnal megjelenni, ott beható helyi szemléket és vizsgálatot tartani s mindazon körülményeket kideríteni, a melyek a panasz vagy gyanu igazolására és megerősítésére vagy eloszlatására alapul szolgálhatnak.

Fontosabb esetekben, ha a helyszínén eszközendő vegyelemzés mutatkozik szükségesnek, jogosítva van a hatóság az oda legközelebb eső vegykísérleti állomások valamelyikét egy vegyészeti képesítéssel bíró közegének kiküldése iránt sürnyönyleg is megkeresni s az illető állami vegykísérleti állomások ezen megkeresésnek megfelelően tartoznak.

Az elsőfoku hatóságok által e célra ez idő szerint a következő vegykísérleti állomások vehetők igénybe, ugyanint az Országos m. kir. Chemiai intézet Budapesten, továbbá a m. kir. vegykísérleti állomások Magyar-Óvártt, Keszthelyen, Kassán, Debreczenben, Kolozsvárott és Pószonyban.

Ezen vegykísérleti állomások jegyzékében esetleg beálló változások a hatóságokkal esetről-esetre közöltetni fognak.

15. §.

Az előző szakasz értelmében megejtendő helyszíni vizsgálatnál az eljáró I. foku hatóság köteles különösen a külső ténykörülményeket figyelembe venni s lehetőleg már ezekből megállapítani, hogy követtetett-e el kihágás vagy sem?

Ily külső ténykörülmények és jelek pl. ha oly anyagok vannak készletben, a melyek mesterséges bor gyártására alkalmasak, a melyeknek ily célra forgalomba hozatala, illetőleg a törvény rendelkezései alá eső italok kezelésénél való használata tiltva van. (Lásd jelen rendelet 1. §-ának b) pontját.) A mesterséges borok készítésére alkalmas anyagoknak ily czimen s erre a célra forgalomba hozásával elkövetett kihágás megállapításánál figyelembe veendő külső ténykörülmények az árjegyzékek, hirdetések, féliatok, a csomagok vagy dobozok jelzése stb.

(Vége következik.)

Protokoll über die am 27. November 1897. abgehaltene Ausschusssitzung der »Budapester Hoteliers-, Gast- und Schankwirth-Genossenschaft. Zugegen waren: Johann Gundel Präsident, Franz Wirth Vizepräsident, Franz Hermann Cassier, Anton Maloschik, Rudolf Mehringer, Josef Tóth, Theodor Fürst, Franz Kern, Josef Petanovits, Franz Kommer, Ausschussmitglieder, Karl Ács jun. Rechtsanwalt, Nikolaus Poppel Secretär. Ihr Fernbleiben liessen entschuldigen: Stefan Blaschka, Josef Koch, Michael Karikás, Lorenz Morbitzer, Anton Müller, Alois Bittner, Ludwig Lippert, Fridrich Glück, Karl Stadler, Josef Schnell Ausschussmitglieder.

Präsident eröffnet die Sitzung und zur Authentizirung des heutigen Protokolles ersucht er die Herren Ausschussmitglieder Franz Kern und Theodor Fürst.

I. Verlesen wurde das Protokoll der am 18. Oktober 1897. abgehaltenen Ausschusssitzung.

Das Protokoll wurde zur Kenntniss genommen und authentizirt.

Gleichfalls wurde das Protokoll der am 1. Oktober 1897. abgehaltenen Ausschusssitzung authentizirt.

II. Präsident berichtet über den vollzogenen Beschlüssen der vorigen Ausschusssitzung.

Wurde zur Kenntniss genommen.

III. Ein Dankschreiben des Professoren-Corps der Fachschule für Gagenerhöhung wurde zur Kenntniss genommen.

IV. Das Schreiben der Tochter des jüngst verstorbenen ehemaligen Gastwirths Heinrich Fritz wurde zur Kenntniss genommen.

V. Unterstützungen wurden votirt:

für die Wittwen der ehemaligen Genossenschaftsmitglieder Franz Fölsz und Franz Figyelmessy, und zwar ersteren 2 fl. auf die Zeitdauer von fünf Monate, und der letzteren 5 fl. auf die Zeitdauer von sechs Monate; dem gewesenen Genossenschaftsmitgliede Peter Frank 2 fl. auf die Zeitdauer von 5 Monate;

für die Witwe des ehemaligen Genossenschaftsmitgliedes Koschatzky 10 fl.

VI. Zum Zwecke der diesjährigen Weinachtsfeier des Budapester Kellnervereines wurden aus dem Dispositions-Fonde 10 fl. gespendet.

VII. Auf Vorschlag des Budapester Kellnervereines wurden für die Vereinsmitglieder Ferdinand Birkhoffer und Ladislaus Marinovits aus der Jubiläumstiftung 50 fl. votirt.

VIII. Es wurde beschlossen dass der Genossenschafts-Ball auch diesmal mit den Kellnerverein gemeinschaftlich arrangirt werden soll, und wurde das vorjährige Comité mit der Ausführung der nöthigen Vorarbeiten betraut.

IX. Ausschussmitglied Leopold Hein stellt den Antrag: es soll im Interesse der, zwischen Budapest und Budafok zu bauen gewünschten Blitz-Bahn eine Deputation bei dem Handelsminister erscheinen.

Dieser Antrag wurde mit Beifall angenommen und wurden in die Deputation die Herren Ausschussmitglieder Leopold Hein, Josef Koch, Rudolf Mehringer, Franz Kern, Franz Kommer und Josef Brückner ausgesandt.

X. Präsident zeigt an, dass das Memorandum des Landes-Gastwirth-Congresses vom Jahre 1896. beim kön. ung. Finanzministerium baldigst zur Erledigung gelangt.

Wurde als eine erfreuliche Nachricht zur Kenntniss genommen.

Protokoll über die am 14-ten Dezember 1897. abgehaltene Ausschusssitzung der »Budapester Hoteliers-, Gast- und Schankwirth-Genossenschaft. Zugegen waren: Franz Wirth Vizepräsident, Paul Stadler, Florian Sperl, Franz Hell, Ignatz Nosek, Josef Schnell, Karl Wilburger, Franz Kern, Theodor Fürst, Stefan Blaschka, Josef Pe-

tánovits, Josef Koch, Johann Steinbeisz, Leopold Hein Ausschussmitglieder, Karl Ács jun. Rechtsanwalt, Nikolaus Poppel Sekretär. Ihr Fernbleiben liessen entschuldigen: Karl Steger, Ludwig Vincze, Ferdinand Prindl, Franz Kommer, Friedrich Glück, Konrad Förster Ausschussmitglieder.

Nachdem bereits bekannt wurde, dass Herr Präsident in der heutigen Sitzung nicht erscheinen konnte, eröffnet Vizepräsident Franz Wirth die Sitzung, und zur Authentizirung des heutigen Protokolles ersucht er die Herren Ausschussmitglieder Franz Hell und Karl Witburger.

I. Verlesen wurde das Protokoll der am 27. November abgehaltenen Ausschusssitzung.

Das Protokoll wurde zur Kenntniss genommen und authentizirt.

II. Verlesen wurde eine Zuschrift der Debrecziner Genossenschaft.

Dieselbe gibt bekannt, dass sie den nächst abzuhaltenden Landes-Gastwirth-Congress nach Debreczen einzuberufen beabsichtige; wesshalb Sie um die diesbezügliche Ansicht des Ausschusses und eventuell um die Befürwortung dieser Idee ansucht.

Vor allem wurde in dieser Angelegenheit erklärt, dass ein neuer Kongress, solange die im Landeskongresse vom Jahre 1896. verlauteten klagen und Wünsche der Gastwirth vom Seite des kön. ung. Finanzministeriums keine Erledigung finden — nicht einzuberufen sei; weiterhin wurde erklärt, dass die Genossenschaft in Folge eines früheren Ausschuss-Beschlusses in Szombathely engagirt ist und nur in dem Fall abstehen könnte, wenn sich diesbezüglich die Debrecziner Collegen mit den Szombathelyer Collegen ins Einvernehmen setzen und die Einwilligung der letzteren erfolgen wird.

III. Die Zuschrift des Direktoriums des Landes-Pensions-Institutes bezüglich der erfolgten Genehmigung der Statuten des Vereines vom Seite des kön. ung. Ministeriums, wie auch bezüglich der einer angehenden Conscription an Mitglieder

wurde zur Kenntniss genommen, und werden die diesbezüglichen näheren Bestimmungen in der nächsten Sitzung vorgenommen.

IV. Der Bescheid des hauptstädtischen Magistrats Zahl 48,153/97. bezüglich der Anmeldung der in der Fachschule Unterricht geniessenden Schülern an das behördliche Evidenzhaltungs-Bureau

wurde zur Kenntniss genommen und wird derselbe wegen entsprechendes Vorgehen der Fachschuldirection zugestellt.

V. Das schriftliche Anersuchen des Direktors des Landes-Blinden-Institutes um Bestellungen von Sesselflecht-Arbeiten fürs Institut

wurde zur Kenntniss genommen und wird dasselbe im Értető befürwortend veröffentlicht.

VI. Ein Cirkulär des Directors vom Hotel Royal, in welchem derselbe die Prachtsäle des Hotels zum Zwecke Unterhaltungen anempfiehlt

wird wegen Beachtnahme den Ball-Comité zugesendet.

VII. Die Einladung des »Budapester Kellnervereines« zu der am 20-ten Dezember abzuhaltenden Weinachtsfeste wurde zur Kenntniss genommen,

VIII. Von den Gesuchstellern

wurden der Witwe Bernat Rainer als Unterstützung fl. 5 votirt; Die Witwe Stefan Szakmári's, Anton Balanek und Johann Sperlak, werden diesmal keiner Unterstützung theilhaftig, das Gesuch der Amalia Edelmann konnte wegen Mangel an Identitäts-Daten nicht erledigt werden.

IX. Ein Cirkular der Verwaltungs-Commission des Mayerischen Waisenhauses, wegen Unterstützung des für die Waisenkinder arrangirenden Weinachtsfestes

wurde zur Kenntniss genommen, und wurden zu diesem Zwecke 5 fl. gespendet.

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

legtisztább egvényes

SAVANYU-KÜT

legjobb asztali- és üdítő ital,
kitünő hatásnak bizonyult köhögésnél,
gégebajoknál, gyomor- és holyaghu-
rutnál.

Mattoni Heurik, Karlsbad és Budapest.

**LUHIERZSE-
BET**

Kittinó gyógy- és élvezeti víz; emeli az étvágyat, elő-
mozdítja az emésztést, üdít és élénkít.

Kizárólagos szállítók

MATTONI ÉS WILLE, BUDAPEST.*Kőbányai**Polgári Serfőző**részvénytársaság***Szent-István-sör.****Polgár-sör.****ELSŐ MAGYAR RÉSZVÉNYSERFŐZŐDE****BUDAPEST—KŐBÁNYÁN**

Városi iroda: VIII. kerület, ESZTERHAZI-UTCZA 6. szám.

»»» Ajánlja: «««

ászkok, király, márcziusi világos, márcziusi sötét „bajor mód“, udvari
„pilseni mód“, kétszeres márcziusi világos és sötét, valamint
bak-söreit.

Ezen a legujabb technikai berendezésekkel felszerelt serfőzdénknek
évi gyártási képessége 400,000 hektoliter és az évenkénti eladás circa
300,000 hektolitert teszen. Az ország minden részében sörraktárosok
által vagyunk képviselve; nagyobb raktáraink Arad-, Szeged-, Miskolcz-,
Kolozsvár-, Nagyvárad-, Nyiregyháza-, Temesvár- és Debreczenben
vannak.

LÖWENSTEIN M. (MIHÁLY)

cégtulajdonos LÖWENSTEIN F. NÁNDOR

cs. és kir. udvari szállító, József főherceg Ő cs. és kir. fensége és Fülöp Szász Coburg Gothai herceg Ő kir. fensége udvari szállítója.

Főüzlet:

IV., Vámház-körut 4. (azelőtt Esküter)

Fióközlet

IV., Kishid-utca 7.

ajánlja nagy raktárát

mindennemű fűszer-árakban a legjobb minőségben; bel- és külföldi sajtokban, hus, hal, főzelék- és gyümölcs-conservekben, csokoládé, francia és magyar cognacban és pezsgőben, angol és francia különlegességeket finom konyhák részére; főző bort: Madeira, Marsalla, Sherryt.

Kizárólagos főraktár az „Anglo Continential Thee Association“-nak legjobb fekete teákban, valódi Jamaika rumok.

Kivánatra árjegyzék bérmentve.

Kivánatra árjegyzék bérmentve.

PEZSGŐ

CHAMPAGNER

LOUIS FRANÇOIS & Co.

PROMONTOR.

Kitüntetések:

Páris 1889. EZÜST-ÉREM.
Nizza 1890. ARANY-ÉREM.
Lissabon 1890. Hors Concours és
NAGY DIPLOM
Temesvár, NAGY ARANY-ÉREM.

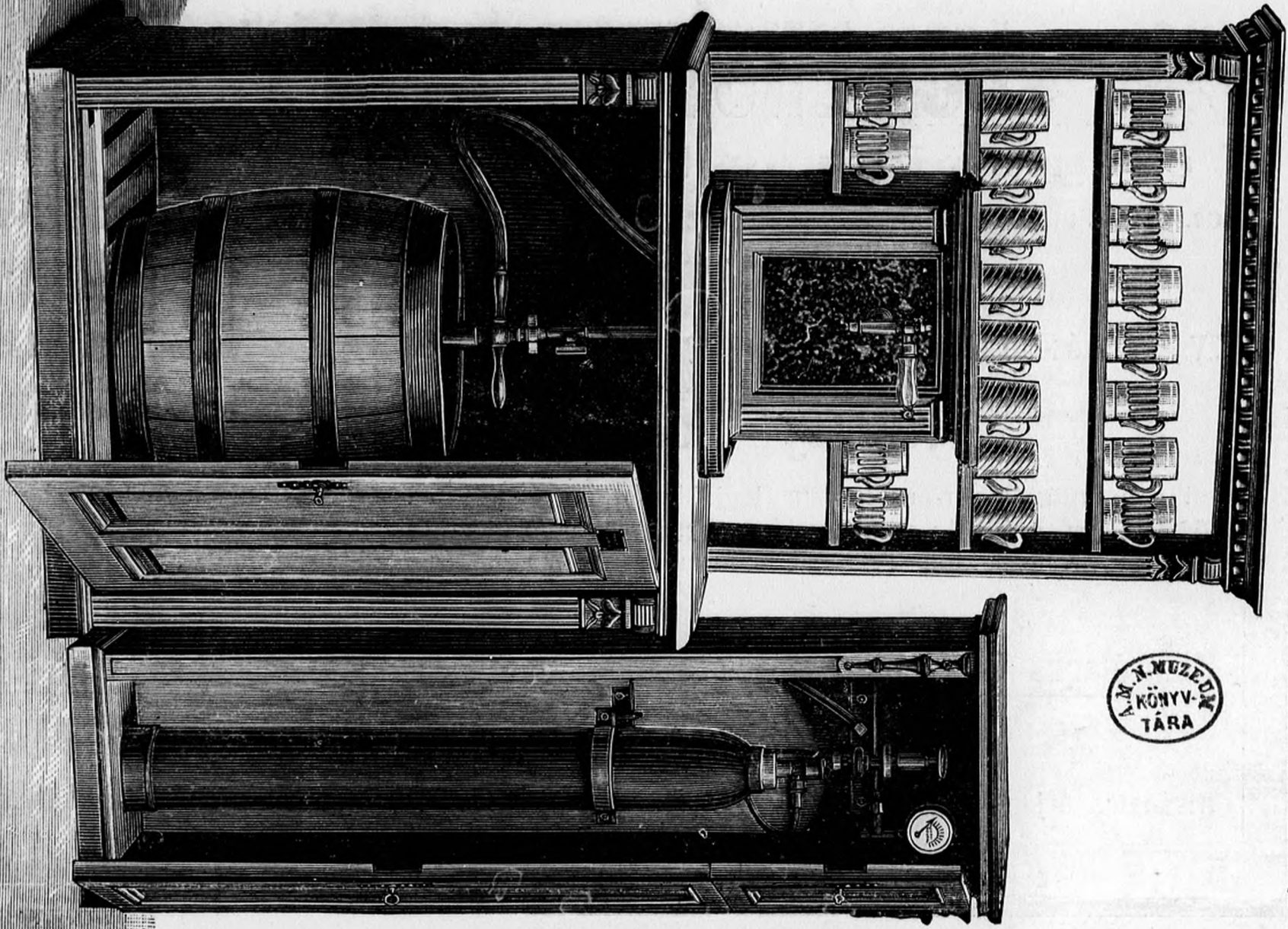
Auszeichnungen:

Paris 1889. SILB. MEDAILLE
Nizza 1890. GOLD. MEDAILLE
Lissabon 1890. Hors Concours und
GROSSES DIPLOM.
Temesvár GROSSE GOLD. MEDAILLE

Főképviselek: — General-Vertretung:

RUDA ÉS BLOCHMANN

BUDAPEST, Akadémia-utca 16.

M. N. MÜZEDA
KÖNYV-
TÁRA

DR. WÄGNER ÉS TÁRSAI

egyesült gyárak mint betéti társaság

BUDAPEST, IX. Tinódy-utca 3. sz. (A Gizella-malom mögött.)
BÉCS, Währing, Schoppenhauerstrasse 45.

Részes gyárak: dr. Wäger Jenő és Emil; Hygieia fémipar R. T.;
dr. Mandler H. és V.; Millacher L. és Wäger; Frum István utóda.

Sörkimérő-készülékek

folyékony szénsav vagy légnnyomással.

Szekrények vagy kímérőasztalok tetszés szerinti méretekben, a leg-
egyszerűbbtől a legdicsesebb kivitelig. Hordók a szekrényben elhelyezve
vagy vezetékekkel közvetlen a pinczéből. A szekrények ételhűtő esetleg
pohárállvánnyal is. A kímérő asztalok bádorgurkolattal, borkorsók
étel és ásványvizihűtővel és mosómedencével.

Kiváló előnyök: Csigavezeték segítségével gyors és olcsó hűtés,
nagy jégmegtakarítás, csekély térfogat, egyszerű és lakarékos üzem

Szikvizsgyárak berendezése és ellátása.

Fémöntöde. Elektrogalvanikus fémlemezelési intézet.

Főraktár folyékony szénsavban, eredeti gyári árákon

Bier-Apparate

für Kohlensäure und Luftdruck.

Schränke oder Pulte in beliebigen Dimensionen von einfachster bis
luxuriöserer Ausführung. Fässer im Schranke oder Leitung direct vom
Keller. Schränke mit Speisenkühler, eventuell auch mit Gläserstallage.
Schankpulte mit Blechverkleidung, Weinkrügen, Speisen und Mineral-
wasserkühler und Waschwanne.

Besondere Vorthelle: Rasche und billige Kühlung mittelst
Rohrschnecke. Grosses Eiserschparniss. Geringer Raumanspruch. Ein-
fache und Sparsamer Betrieb.

Einrichtung und Versorgung von Sodawasserfabriken.

Metallgiesserei. Electrogalvanische Metallplattiranstalt.

Hauptdepot flüssiger Kohlensäure zu Original Fabrikpreisen.

Arjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.
Preisourante und Kostenvoranschläge gratis und franco.